

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לסוציולוגיה - 71741

תאריך עדכון אחרון 06-03-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: כלכלת סביבה וניהול

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: רחובות

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיכל אסא-ענבר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michal.assa-inbar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

חיי היומיום שלנו מתנהלים בתוך ידע חברתי שאנו לומדים, מקבעים ומייצרים בכל יום מחדש. מוסדות חברתיים כמו הכלכלה, הפוליטיקה, המשפחה או בית הספר משמשים תפאורה שבתוכם, בהתבסס על הידע הזה, פועלים בני אדם. בקורס זה אציע לחשוף את הידע המובן מאליו ולהפוך אותו משקוף לנראה. מדע הסוציולוגיה והכלים המחקריים שהוליד ישמשו לנו עדשות דרכן נתבונן בהיבטים שונים של החיים סביבנו, כגון: חינוך, צבא, מגדר, מעמדות ועוד. החלק הראשון של הקורס יתמקד בנקודת המבט הסוציולוגית והכרות עם התפתחות הדיסציפלינה ומייסדיה. בהמשך נכיר תיאוריות מרכזיות וכן כמה מאבני הבניין המרכיבים חברות אנושיות שונות. בחלק האחרון נבחן סוגיות נבחרות אשר מקיפות את חיינו באופן יומיומי. בעזרת הידע שנלמד נוכל להכיר אותן מזוויות חדשות ומעוררות מחשבה.

מטרות הקורס:

1. להציג את עיקרי החשיבה הסוציולוגית.
2. לפתח מיומנויות הבנה וניתוח של חברות בכלל והחברה הישראלית בפרט.
3. לחשוף נקודות מבט חדשות על המציאות היומיומית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. המשתתפים יהיו מסוגלים לבחון את המציאות בכלים סוציולוגיים.
2. המשתתפים יוכלו לזהות תהליכים וכוחות חברתיים המשפיעים על היבטים שונים של חייהם.
3. המשתתפים ידונו בתיאוריות ומושגים סוציולוגיים וילמדו ליישם אותם על סוגיות ואירועים בחברה הישראלית.

דרישות נוכחות (%) :

85%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. נקודת המבט הסוציולוגית
2. חברה ותהליך החיברות
3. תרבות וסדר חברתי
4. לידת הסוציולוגיה והאבות המייסדים
5. יחסי אדם-טבע
6. יחסי אדם-תרבות
7. ריבוד חברתי, מעמדות ואי שוויון
8. מגדר

9. גזע ואתניות
10. זירות חיברות בישראל: צבא וחינוך
11. הגלובליזציה והשפעותיה

חומר חובה לקריאה:

- ברגר, פיטר. 1970. הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל-אביב: הוצאת עם עובד. (עמ' 33-60 "סוציולוגיה כצורה של תודעה").
- פסואה, פרננדו. 2006. ספר האי נחת. הוצאת בבל. (עמ' 200-201).
- בקר, הווארד. 1995 [1963]. "חניכותו של מעשן המריחואנה". בתוך: רוט-הלר, ד' ונווה, נ' (עורכים), היחיד והסדר החברתי. תל אביב: הוצאת עם עובד. (עמ' 101-112).
- לוי-אפשטיין, נח. 2006. "ניעות". בתוך: רם, אורי וניצה ברקוביץ' (עורכים). אי/שוויון. באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון. (עמ' 291-299).
- גידנס, א' (2013). סוציולוגיה. כרך א' "דילמות תיאורטיות". רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 72-76.
- דורקהיים, אמיל. 2006 [1895]. הכללים של המתודה הסוציולוגית. תל-אביב: רסלינג. ("מהי עובדה חברתית?", עמ' 57-66).
- אילוז, אווה (2002). תרבות הקפיטליזם, תל אביב: הוצאת משרד הבטחון. ("קארל מרקס: הקפיטליזם ככזב", עמ' 28-35).
- אליאס, נורברט (תרגום: אלגזי, גדי) (2000). תהליך הציוויליזציה. זמנים: רבעון להיסטוריה, 70: 84-89.
- גידנס, אנתוני. 2013. "ניהול רושם" בתוך: סוציולוגיה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 225-237.
- Bowlby, Rachel. 2015. A Child of one's own: Parental Stories. Oxford Press. Pp. 1-12.
- מרי, תמר וטרקל יוסף. 2008. "תקרת הפרווה" של לימודי הקשר אנשים-בעלי חיים באקדמיה - סיבות והצעות לשינוי", חיות וחברה, 38: 5-12.
- וובר, מרי. 2015. "האבולוציה של האבל בקרב בעלי חיים". חיות וחברה, 53: 40-49.
- טריגר, צבי (2014). פשעים נגד הפטריארכיה: ניאוף, הפלות והומוסקסואליות במשפט ובתרבות. תל אביב: מודן הוצאה לאור ומשרד הבטחון. ("הפטריארכיה: קווים לדמותה", עמ' 13-23).
- כזום, עזיזה. 1999. "תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי השוויון האתני בישראל". סוציולוגיה ישראלית, א(2): 385-428.
- גזית, זהר. 2016. עושים את המוות: ארגונים חברתיים המקדמים תפיסות והסדרים חלופיים בנושא המוות בישראל. תל אביב: רסלינג. פרק 3 (עמ' 83-111).
- לוי, יגיל. 2007. מצבא העם לצבא הפריפריות. ירושלים: הוצאת כרמל. (עמ' 23-36).

חומר לקריאה נוספת:

- ברגר, פיטר ולקמן, תומאס. 1995 [1967]. "מיסוד". בתוך: רוט-הלר, ד' ונווה, נ' (עורכים), היחיד והסדר החברתי. תל אביב: עם עובד. (עמ' 395-408).
- קרומר-נבו, מיכל. 2006. נשים בעוני - סיפורי חיים: מגדר, כאב, התנגדות. תל אביב: הקיבוץ המאוחד. (ההתבגרות, עמ' 116-133).
- רגב, מוטי. 2006. "הון תרבותי", בתוך: רם, אורי וברקוביץ', ניצה (עורכים) אי/שוויון. באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון. (עמ' 133-139).
- גופמן, ארווינג. 1989 [1959]. הצגת האני בחיי היומיום. תל אביב: הוצאת דביר (הקדמה, עמ' 1).

13-24).

פרידן, בטי. 2006 [1963]. "הבעיה שאין לה שם", בתוך: באום דלית ואחרות (עורכות), ללמוד פמיניזם: מקראה מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד. (עמ' 48-61).

שמעוני, ברוך. 2006. "זהות שסועה: להיות צבר מזרחי". תיאוריה וביקורת, 28: 209-215. ששון-לוי, אורנה. 2006. זהויות במדים: גבריות ונשיות בצבא הישראלי. ירושלים: הוצאת מאגנס. (עמ' 116-122; 152-164).

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות:

שיעורי הקורס יצולמו ויפתחו לצפייה בתום הקורס ולקראת מועד הבחינה.